

Temat: Tragedia synów i matek w czasie II wojny światowej na podstawie wiersza K. K. Baczyńskiego „Elegia o chłopcu polskim”.

Cele – uczeń powinien:

- znać pojęcia: liryka bezpośrednia, elegia
- pracując z tekstem, umieć analizować utwór poetycki, odczytać środki poetyckie i określić ich funkcję
- rozumieć przeżycia ofiar wojny, okazywać szacunek dla Polaków walczących o wolność ojczyzny

ZACZYNAMY

https://youtu.be/GZK3Y_LO29w

Elegia o chłopcu polskim

Krzysztof Kamil Baczyński

Oddzielili cię, syneczku, od snów, co jak motyl drżą,
haftowali ci, syneczku, smutne oczy rudą krwią,
malowali krajobrazy w żółte ściegi pożóg
wysztywali wisielcami drzew płynące morze.

Wyuczyl cię, syneczku, ziemi twej na pamięć,
gdyś jej ścieżki powycinał żelaznymi łzami.
Odchowali cię w ciemności, odkarmili bochnem trwóg,
przemierzyłeś po omacku najwstydlwsze z ludzkich dróg.

I wyszedłeś jasny synku, z czarną bronią w noc,
i poczułeś, jak się jeży w dźwięku minut - zło.
Zanim padłeś, jeszcze ziemię przeżegnałeś ręką.
Czy to była kula, synku, czy to serce pękło?

1. Przypomnienie, co wiemy o K .K. Baczyńskim z poprzedniej lekcji.
2. Zapoznanie z treścią wiersza.
3. Określenie nastroju: żałobny, smutny, żalu, żałosny (co tworzy nastrój?).

4. Tytuł wiersza „Elegia... , (wykorzystanie Wikipedii)
5. Podmiot liryczny – matka – apostrofy „synku, syneczku” – opłakująca syna, wyrażająca swoje uczucia.
6. Adresat wiersza – syn, do którego zwraca się matka (adresat pozorny, bo nie żyje, jak sugeruje ostatnia zwrotka). Jest jednocześnie bohaterem wiersza.
7. Forma wypowiedzi: monolog skierowany – rozmowa z nieobecnym.
8. W jaki sposób zwraca się podmiot liryczny – zdrobnienia – jakby zaśpiew w ludowej kołysance.
9. Jakie uczucia wyraża podmiot liryczny? – smutek, żal, ból, miłość do syna, nienawiść do Niemców.
10. Jaki jest los bohatera – syna, dziecka, chłopca? – czasowniki:
 - I zwrotka „oddzielili, haftowali...” (artyzm)
 - II zwrotka „wyuczili, odchowali...” (wychowanie) kontrast z rzeczywistością
 - III zwrotka „wyszedłeś, poczułeś...” (los, odczucia chłopca)
11. Temat wiersza: tragedia syna i tragedia matki; tragizm w dwu płaszczyznach – matek i synów.
12. Zapisanie tematu lekcji: Tragedia synów i matek w czasie II wojny światowej na podstawie wiersza „Elegia o chłopcu polskim”. Zwrócenie uwagi na symboliczną wymowę tytułu utworu.
13. Środki poetyckie, jakimi posłużył się poeta, ukazując tę tragedię – utwór zbudowany na zasadzie kontrastu:
 - wypowiedź o charakterze kołysanki > temat grozy wojennej
 - epitety: jasny > ciemny...
 - metafory: haftowali > wisielcami...
 - porównania: od snów > co jak motyl drżą...
14. **Ćwiczenie – metaforyka wiersza**, analiza metafor, odkrywanie mechanizmów ich powstawania (ćwicz. w załączeniu)
15. Rola środków poetyckich.
16. Określenie rodzaju liryki: bezpośrednia, inwokacyjna (zwrotu do adresata)
17. **Wypełnienie metaplanu „Świat chłopca polskiego”** – praca indywidualna (I, II, III cz.) – w załączeniu.

ZADANIE DOMOWE

Dokończ metaplan (IV cz.), zapisując wnioski; wklej do zeszytu.

